

Riikka Purra saf m.fl.

Interpellation om bekämpning av ungdoms- och gatugängskriminalitet genom migrations- och kriminalpolitiska åtgärder

Till riksdagen

Bakgrund

Finland har under det gångna året drabbats av en exceptionell våg av vålds-, rån- och gängbrott särskilt i huvudstadsregionen, men också i Åbo, Tammerfors och vissa andra städer i Finland. Denna brottsvåg förklaras dels av den ökade ungdomsbrottsligheten, dels av att gatugång och diverse andra anhang blivit aktivare. Bland gängmedlemmarna finns både unga vuxna och minderåriga personer. Fenomenet är inte nytt, men det har nu tagit sig klart starkare uttryck.

I Östra Nyland har antalet våldsbrott som begås av unga ökat med över 40 procent mellan 2018 och 2022. Brottsligheten bland minderåriga har blivit vanligare inte bara på gatorna utan också i skolorna i Nyland. Särskilt i fråga om slagsmålen i skolorna har andelen elever med ett främmande språk som modersmål accentuerats. Det är oroväckande att de våldsbrott som begås av personer under 15 år har blivit rårare; hela 10 procent av våldsbrotten i denna grupp är nämligen grova gärningsformer. Det våld som minderåriga gör sig skyldiga till är i allt fler fall förenat med brutalt undertryckande av offret. Det är enligt polisen tydligt att det bland de minderåriga våldsbrottslingarna finns många som har invandrarbakgrund eller vars föräldrar är inflyttade i Finland. Enbart i Helsingfors registrerades fram till mitten av november 145 olika typer av rån där de misstänkta är minderåriga. I många av dessa fall har offret hotats med våld och i vissa fall till och med knivhotats. Polisen har noterat att det den senaste tiden har beslagtagits rekordmånga eggvapen och knytjärn av unga gängmedlemmar och andra unga.

Polisen gjorde de första noggranna iakttagelserna om egentliga gatugång 2021, när våldet mellan gängen började trappas upp. Gatugängen finns framför allt i huvudstadsregionen. Polisen beskriver gatugängen som lösa sammanslutningar av män i åldern runt tjugo år. Uppskattningsvis 95 procent har invandrarbakgrund. Bland gängmedlemmarna finns invandrare i första och andra generationen. Gängen utnyttjar minderåriga bland annat som knarklangare. Det är ofta våldsdåden som lyfter upp gatugängen i offentligheten, men deras verksamhet och finansiering grundar sig på narkotikahandel. Enligt polisen är gängmedlemmarna i dag avsevärt mer benägna att använda skjutvapen än tidigare. Polisen beslagtar både skjutvapen och eggvapen av gatugång. Ordföranden för Polisorganisationernas Förbund har konstaterat att Finland är på väg att upprepa utvecklingen i Sverige när det gäller gatugängen.

Interpellation IP 6/2022 rd

Ungdoms- och gatugängskriminaliteten måste bekämpas genom åtgärder som bryter denna utveckling innan läget förvärras ytterligare. Det finns ingen patentrösning på problemet. Både hårda, korrigering och mjuka eller förebyggande metoder måste målmedvetet utnyttjas parallellt.

Ungdoms- och gatugängskriminaliteten kan förklaras av migrations- och integrationspolitiken

Som det konstateras ovan är det gemensamma kännetecknet för den ökande brottsligheten bland både minderåriga och gatugång för närvarande att personer med invandrarbakgrund är överrepresenterade bland de brottsmisstänkta. Gemensamma nämnare för de unga som gör sig skyldiga till grovt våld är bland annat allvarliga missbruksproblem, narkotika och spridning av narkotika, psykiska problem samt att de fallit utanför samhällets skyddsnät. Under 2000-talet har invandringen till Finland ökat kraftigt i synnerhet från länder med låg utvecklingsnivå. Bland annat Kommunförbundet har prognostiserat att antalet personer med främmande språk som modersmål kommer att öka med 476 000 personer i Finland fram till 2040 och att ökningen blir störst för de grupper som talar ett språk i Mellanöstern och Afrika. Ökningen av den allvarliga kriminaliteten bland personer med invandrarbakgrund visar att migrations- och integrationspolitiken i vårt land inte har varit lyckad eller kontrollerad. Finland har tillämpat en migrations- och integrationspolitik som liknar Sveriges, och om denna politik fortsätter är det givet att följden blir en allt kraftigare ökning av ungdoms- och gatugängskriminaliteten i Finland.

Av de nordiska länderna har Danmark redan i tjugio års tid fört en klart mer restriktiv migrations- och integrationspolitik. Efter migrationskrisen närmade sig Norge Danmarks linje med ett flertal begränsningar för bland annat uppehållstillstånd och familjeåterförening. I Sverige har den nya högerregeringen nyligen meddelat att den sänker sina standarder för beviljande av internationellt skydd till miniminivån enligt EU-rätten och internationell rätt. Den svenska regeringen planerar stränga restriktioner för familjeåterförening och socialt stöd till invandrare. Kriterierna för att få medborgarskap kommer att skärpas betydligt i Sverige.

Genom sin slappa migrations- och integrationspolitik har Finland utvecklats i annan riktning än Norden i övrigt och också den alleuropeiska linjen, som hela tiden går mot en mer selektiv och begränsande migrationspolitik. I Finland måste kriterierna för permanent uppehållstillstånd, medborgarskap och familjeåterförening som beviljas med stöd av internationellt skydd snabbt ses över så att de inte längre skiljer sig så markant från alla centrala jämförelseländer.

I integrationen av invandrare måste man i enlighet med den danska och den svenska regeringens linje i betydligt högre grad betona invandrarens ansvar för att anpassa sig till det nya hemlandets värderingar och normer. Målet för integreringen bör vara att varje invandrare tillägnar sig det finländska samhällets värderingar och normer. Om invandrarens uppförande visar att han eller hon inte är villig eller förmår integreras i Finland och tillägna sig det finländska samhällets värderingar och normer, ska han eller hon inte beviljas uppehållstillstånd.

Interpellation IP 6/2022 rd

Kriminalpolitiken behöver stramas åt — myndigheterna måste också få tillräckliga resurser och befogenheter

Finlands kriminalpolitik skiljer sig avsevärt från de övriga nordiska ländernas, särskilt i det avseendet att de som gjort sig skyldiga till allvarliga våldsbrott mycket mer sällan hamnar i fängelse i Finland. Till exempel ger grov misshandel hos oss endast ett villkorligt fängelsestraff på i genomsnitt ett år, medan motsvarande brott i Danmark och Sverige i regel leder till en ovillkorlig fängelsedom. I Finland kommer också vaneförbrytare lätt undan, eftersom obetalda böter som meddelats utanför domstol inte kan omvandlas till fängelse.

Danmark införde redan 2009 strängare straff och till och med fördubbling av straff för gängbrottslingar när det gäller olagligt vapeninnehav på allmän plats. I Danmark har utvisning av gängbrottslingar underlättats och polisen har rätt att meddela en brottsling eller en farlig individ uppehållsförbud inom ett bestämt område. Sedan dess har Danmark skärpt nivån på straffen för gängbrott och utvidgat polisens rätt att förordna förbud mot att uppehålla sig i bestämda områden. Kommunerna fick också rätt att stänga lokaler som används av gängbrottslingar. Polisens befogenheter är dessutom klart mer omfattande.

I Sverige förekommer det mest vapenvåld med dödlig utgång i hela Europa. Hittills i år har över femtio personer dött i skjutningar mellan gatugång. Sveriges högerregering ämnar ingripa mot gängbrottsligheten bland annat genom att utvidga polisens tvångsmedelsrättigheter, underlätta utvisningar, kriminalisera medlemskap i gäng, påföra dubbla straff för gängbrott, slopa så kallad mängdrabatt för brott och ge polisen rätt att meddela uppehållsförbud till exempel i ett bestämt bostadsområde. Dessutom kommer man i Sverige att utreda en sänkning av åldersgränsen för straffrättsligt ansvar från nuvarande 15 år.

Effektiva insatser mot gängbrottslighet förutsätter också att myndigheterna har tillräckliga resurser och effektiva metodarsenaler. I Finland måste straffskalorna snabbt stramas åt när det gäller gatukriminalitet och gängbrott samt grova våldsbrott i allmänhet. Straffen för brott som har samband med gängkriminalitet måste skärpas genom att det föreskrivs att det faktum att ett brott anknyter till en uppgörelse mellan gatugång utgör en särskild grund för skärpning. Dessutom bör mängdrabatten för brott slopas. Det är också viktigt att strama åt straffskalan för grova brott mot liv och hälsa, och detsamma gäller innehav av skjutvapen eller eggvapen på allmän plats. Polisens resurser måste säkras och antalet poliser ökas. Polisen måste i linje med den danska och svenska modellen ges rätt att förordna om förbud mot att uppehålla sig inom ett bestämt område. Polisens befogenheter i fråga om kriminalunderrättelseinhämtning och användning av tvångsmedel bör dessutom utvidgas. Tröskeln för att utvisa utlänningar som gjort sig skyldiga till brott måste sänkas betydligt jämfört med nuläget.

Också barnskyddets resurser är för närvarande helt otillräckliga och gör det inte möjligt att motverka gängbildning bland minderåriga eller bryta de ungas brottsspiral. Lagstiftningen tillåter inte att barnskyddets personal tillräckligt effektivt ingriper i ungas brottsliga och våldsamma beteende. På motsvarande sätt behövs satsningar på annat förebyggande arbete, såsom uppsökande gatuarbete, som förebygger utslagning bland unga i vidare bemärkelse samt effektivt kan ingripa också i andra orsaker till brottslighet bland unga, såsom psykiska problem och drogmissbruk.

Interpellation IP 6/2022 rd

På grundval av det ovanstående och med hänvisning till 43 § i Finlands grundlag framställer vi följande interpellation till den behöriga ministern:

Är regeringen medveten om den aldrig tidigare skådade våg av vålds-, rån- och gängbrott som gör sig gällande i Finland, särskilt i huvudstadsregionen men också exempelvis i Tammerfors- och Åboregionen,

är regeringen medveten om att hela tio procent av de våldsbrott som begås av unga under 15 år är grova gärningsformer och att detta våld ofta är förenat med undertryckande av offret,

känner regeringen till att gatugängen har blivit mer aktiva, vilket i synnerhet gäller den narkotikahandel som är nära förbunden med gängen och där också minderåriga utnyttjas som langare,

vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att eliminera våld och hot om våld i skolorna och för att alla barn, lärare och andra som hör till skolans personal ska tillförsäkras studiero och arbetsro,

är regeringen medveten om att personer med invandrarbakgrund är överrepresenterade både när det gäller de allt vanligare våldsbrott och rån som begås av ungdomar och i gatugängen,

ser regeringen sambandet mellan å ena sidan den ökande ungdoms- och gängkriminaliteten och å andra sidan de senaste decenniernas slappa migrationspolitik och en integrationspolitik som inte förpliktar individen till någonting,

är regeringen beredd att skärpa Finlands centrala bestämmelser om invandring och integration i samma grad som de övriga nordiska länderna, eftersom särskilt kriterierna för uppehållstillstånd och sociala förmåner i nuläget avviker markant från de viktigaste jämförelseländerna,

har regeringen studerat den danska och den svenska regeringens kriminalpolitiska beslut i fråga om gängkriminalitet, där man betonar strängare straff och utökade befogenheter för polisen att använda tvångsmedel och inhämta kriminalunderrättelser,

är regeringen beredd att skärpa kriminalpolitiken i Finland i enlighet med våra nordiska grannars exempel bland annat genom att strama åt den allmänna straffskalan, slopa mängdrabatten, föreskriva att det att ett brott anknyter till en uppgörelse mellan gatugäng utgör en särskild grund för att skärpa straffet samt genom att utöka polisens befogenheter och underlätta utvisning av utlänningar som gjort sig skyldiga till brott,

är regeringen beredd att ge de myndigheter som är centrala med tanke på bekämpningen av gängkriminalitet, såsom polisen och barnskyddet, ökade resurser och befogenheter och

Interpellation IP 6/2022 rd

vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att säkra polisens resurser och öka antalet poliser?

Interpellation IP 6/2022 rd

Helsingfors 8.12.2022

Riikka Purra saf
Päivi Räsänen kd
Harry Harkimo liik
Sanna Antikainen saf
Juho Eerola saf
Ritva Elomaa saf
Jussi Halla-aho saf
Petri Huru saf
Olli Immonen saf
Vilhelm Junnila saf
Kaisa Juuso saf
Arja Juvonen saf
Toimi Kankaanniemi saf
Ari Koponen saf
Jari Koskela saf
Jouni Kotiaho saf
Sheikki Laakso saf
Rami Lehto saf
Mikko Lundén saf
Leena Meri saf
Juha Mäenpää saf
Jani Mäkelä saf
Jukka Mäkynen saf
Veijo Niemi saf
Mika Niikko saf
Tom Packalén saf
Mauri Peltokangas saf
Sakari Puisto saf
Lulu Ranne saf
Mari Rantanen saf
Minna Reijonen saf
Jari Ronkainen saf
Sami Savio saf
Jenna Simula saf
Riikka Slunga-Poutsalo saf
Ville Tavio saf
Sebastian Tynkkynen saf
Veikko Vallin saf
Ville Vähämäki saf
Jussi Wihonen saf
Heikki Autto saml
Markku Eestilä saml
Sanni Grahn-Laasonen saml
Janne Heikkinen saml

Interpellation IP 6/2022 rd

Timo Heinonen saml
Antti Häkkänen saml
Kalle Jokinen saml
Atte Kaleva saml
Pia Kauma saml
Ville Kaunisto saml
Pihla Keto-Huovinen saml
Marko Kilpi saml
Jari Kinnunen saml
Pauli Kiuru saml
Jukka Kopra saml
Terhi Koulumies saml
Mia Laiho saml
Matias Marttinen saml
Sari Multala saml
Kai Mykkänen saml
Petteri Orpo saml
Jaana Pelkonen saml
Paula Risikko saml
Janne Sankelo saml
Sari Sarkomaa saml
Arto Satonen saml
Saara-Sofia Sirén saml
Ruut Sjöblom saml
Mari-Leena Talvitie saml
Kari Tolvanen saml
Ville Valkonen saml
Elina Valtonen saml
Heikki Vestman saml
Sofia Vikman saml
Anne-Mari Virolainen saml
Sinuhe Wallinheimo saml
Ben Zyskowicz saml
Sari Essayah kd
Antero Laukkanen kd
Sari Tanus kd
Peter Östman kd